

Прилагане на ОСП и развитие на земеделските стопанства

Христо Цветанов
Председател на АЗПБ

Защо са необходими субсидиите за фермерите

- Фермерите са обвързани със задължителни практики, които същевременно изискват съответния финансов, технически и човешки ресурс
- Чрез субсидиите в известна степен се компенсира макар и една малка част от това, което те влагат в дейността си
- Необходимост от промяна във виждането на обществото за сектора
- Бюджетът на ОСП и националните доплащания не са социални помощи, а възможност за покриване на всички отговорности и тежести
- Субсидиите са възникнали поради факта, че земеделието е най-рисковото производство

Резултати от прилагането на ОСП през периода 2007-2011 г.

- Наблюдават се процеси на реструктуриране, окрупняване и модернизиране на земеделските стопанства.
- Осигурена е минимална подкрепа на доходите на земеделските производители
- Подобряват се агроекологичните условия на производство, използват се по-ефективни системи на земеделие
- Подобряват се условията на живот в селските райони

Резултати от прилагането на директните плащания:

- По-високи и сигурни доходи на земеделските производители, включително в условията на икономическа криза, климатични промени и природни бедствия
- Постоянно нарастващ интерес на заявителите – ежегодно увеличение средно с 5 хиляди нови земеделски производители
- Увеличаване на земеделската земя, поддържана в добро земеделско състояние и намаляване на дела на пустеещите земеделски земи
- ИЗП нараства с около 25% за периода 2003 г. – 2010 г.

Земеделски стопанства и използвана земеделска площ в България

Юридически статус на земеделските стопанства	Общ брой земеделски стопанства		Изменен ия спрямо 2003 г. (%)	ИЗП (ха)		Изменен ия спрямо 2003 г. (%)
	2003	2010		2003	2010	
Земеделски стопанства - общо	665 548	371 070	- 44%	2 904 479 ,6	3 628 640	25%
Физически лица	658 594	363 620	- 45%	879 677,8	1 226 150	39%
Еднолични търговци	3 072	2 270	- 26%	340 861,4	539 510	58%
Кооперации	1 992	940	- 53%	1 169 309 ,4	641 210	- 45%
Търговски дружества	1 518	3 900	157%	469 179,1	1 145 820	144%
Сдружения и други	372	340	- 3%	45 433,9	75 950	67%

Земеделски стопанства и използвана земеделска площ в България

- Намаление на броя на земеделските стопанства – с 44% спрямо предходното преброяване през 2003 г.
- Нарастване на средната площ, използвана в едно земеделско стопанство, с над два пъти – от 4,44 ха на 10,14 ха, което показва, че са налице процеси на уедряване на земеделските стопанства
- Намалението на броя на земеделските стопанства е предимно за сметка на физическите лица – спад с 45% и на кооперациите - с 53%,
- Броят на търговските дружества е нараснал значително (със 157%).

Промяна в структурата – сектора става по-професионален

- Намалява относителния дял на кооперациите, увеличава се дялът на търговските дружества от 0,2 на 1% и на еднолични търговци.
- Стопанствата ползващи ИЗП над 100 ха са се удвоили от 3879 са нарастнали на 5 232. Същото е и за групата от 10 до 50 ха и от 50 ха до 100 ха.
- Положителната посока на реструктуриране на стопанствата към уедряване
- Ясно изразена неравномерност съществува и при разпределението на ИЗП по групи ЗС
- Дребните земеделски стопанства с ИЗП до 2 ха обработват само 4% от стопанишваната земя.
- Стопанствата с над 50 ха – 83,8% от ИЗП

Отрицателни тенденции

- Трайните насаждения са намалели от 3,5% от ИЗП на 2,7%
- Животновъдни стопанства – значително намаление на тези стопанства – с 53%
- Намаление на броя на отглежданите животни, което при някои видове е значително – при козите и еднокопитните с над 50%, при свинета – с 47%, при говедата, овцете и птиците – между 13% и 19%.

Положителни насоки на развитие

- При всички животни се наблюдава нарастване на средния брой в едно стопанство, което показва зисване на процесите на специализацията в животновъдството.
- Земеделието в България се разширява значително:
  - голяма интерес от други сектори
  - нови чуждестранни инвеститори

Регистрирани земеделски производители

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Общ брой регистрирани Земеделски производители	77 899	80 308	95 770	99 087	69 306	65 504

Зърнопроизводство

Култура	Площи (реколтирани) ха		Среден добив (тона/ха)		Производство (тона)	
	2009 г.	2010 г.	2009 г.	2010 г.	2009 г.	2010 г.
Пшеница	1 247 718	1 131 565	3,19	3,62	3 976 852	4 094 597
Ръж	9 953	10 795	1,90	1,62	18 858	17 511
Тритикале	5 958	11 010	2,89	2,67	17 227	29 443
Ечемик	258 499	245 328	3,32	3,40	858 679	833 271
Овес	19 996	24 353	1,54	1,73	30 723	42 045
Царевица в зърно	274 229	327 525	4,71	6,25	1 290 833	2 047 414
Ориз	8 312	11 977	5,23	4,80	43 441	57 432

Зърнопроизводство

- Производството на царевица се е увеличило почти двойно
- Общото производство на зърнени култури се увеличава с 14,3% спрямо предходната година.
- Търговията със зърно е номер едно в страната
- Разходите за труд в сектора през годините намаляват – увеличиха се инвестициите, механизацията

Зеленчукопроизводство

	2008	2009	2010
Реколтирани площи (ха)	53 201,2	46 650	42 580,2
Производство (тона)	874 354	734 951	761 006

Зеленчукопроизводство

- Наблюдава се намаление на реколтираните площи с 9,4% спрямо 2009 г.
- Производството на зеленчуци през 2010 г. се е увеличило с 3,5% в сравнение с предходната година.
- Висока себестойност на продукцията поради високите производствени разходи
- Негативно влияние оказва субсидирането на хектар, което кара земеделските производители да се ориентират към производството на култури с по-ниска себестойност на единица площ.

Проблеми в производството на зеленчуци

- Липса на добра организация на производството
- Липса на търговски договорености между производител и търговец за реализация на готовата продукция
- Ниски изкупни цени на готовата продукция, понякога незадоволително качество на зеленчуците
- Липса на работна ръка за производството и ползване на нискоквалифицирани работници.

**БЛАГОДАРЯ ЗА
ВНИМАНИЕТО!**